

MOSTY

Královéhradecké diecéze

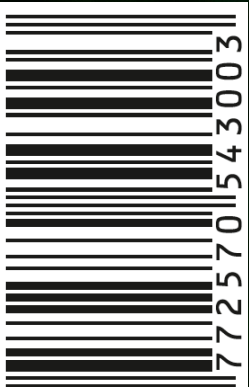
CÍRKVE ČESKOSLOVENSKÉ HUSITSKÉ

ročník 7 / číslo 3 / září 2023

Prastrýcova vizitka 3

Pohřební zvyklosti
v židovském náboženství
a společnosti 7

Víra, jež dělá člověka
člověkem 8

Obsah

- 2 Editorial
- 3 Prastrýcova vizitka
- 4 Manželé Divišovi
- 5 Jardu Svobodu Václav inspiroval
- 6 Královéhradecká diecéze vydala sbírku básní ZLATOBÍLENÍ
- 6 Kolumbárium aneb Nejlepší místo pro život
- 7 Pohřební zvyklosti v židovském náboženství a společnosti
- 8 Víra, jež dělá člověka člověkem
- 9 ...ještě malý dovětek
- 10 Fenomén kolumbárium
- 11 Zeptali jsme se...
- 12 Dušičkový příběh
- 13 Nové kolumbárium v žamberské náboženské obci
- 13 Modlitba laiků
- 14 Dobývání vesmíru
- 15 Co vlastně chci?
- 15 Těšíme se na...

Foto na obálce: Patrick Marek

Slovo úvodem

Moji milí,

v našich dalších Mostech si můžete v posledním článku Matěje Břeně mimo jiné přečíst vyznání, že: „Naši krásnou planetu stojí za to chránit, abychom se nemuseli stěhovat pryč.“ Ten text ale není prvoplánovitě ekologický. Je svědectvím o jedné letošní táborové hře, kdy děti zkoumaly vesmír a došly k závěru, že: „Naše planeta Země je ze všech ta nejkrásnější!“ A právě tato věta ve své podstatě stojí na pozadí celého čísla Mostů.

Život na Zemi je nepochybně velkým darem. Ne vždy si to uvědomujeme, býváme různě mrzutí, unavení a nejsme vždy jako zvědavé děti, které se těší na další den. Víme sice, že každá bytost dříve, nebo později své putování po této kulatě nejisté Zemi zakončí, ale ne vždy to dokážeme ocenit a radovat se ze života. A co bude, až se naše tělo „zastaví“? Kde spočine prach a kam bude putovat duše? Na to také povětšinou příliš až tak nemyslíme. Jsou to však důležité úkoly života – radovat se z něj a počítat s jeho koncem.

K radosti a “odsunutí strachu” nás směřuje naše víra. Víra v sobě nese sílu Ducha, který vane nitrem a rozjasňuje i ty nejtemnější myšlenky. Doufám a modlím se, milí čtenáři, abyste za všemi řádky tohoto čtvrtletníku nacházeli stopu povzbuzení, i když se zde mimo jiné vedle radosti tentokrát dotýkáme tématu odchodů z tohoto světa.

Najdete zde ovšem také velké poděkování a vděčnost za dosavadní společný život. Poprosili jsme manžele Divišovy o rozhovor

a svědectví, které může být inspirací pro mladší ročníky a pro nás všechny znamením přejícnosti. Vloni manželé oslavili diamantovou svatbu a v radosti se stále aktivně těší ze života. Věřím, že se rádi začnete do povídek Eduarda Martina, které jsme s jeho svolením otiskli v hledání jistého nadhledu a úsměvu. Ten je velmi potřeba i v závažných tématech. A tak snad v tomto smyslu oceníte i vzpomínku Eriky Oubrechtové, doporučuji dále informačně výstižné články Šárky Bažantové a Vladimíra Hruby. Důkaz, že myšlenka kolumbária je stále živá, přináší Aleš Toman nebo je zde pozvání do Nového Bydžova na vzpomínání na bratra Václava Ždárského, což je milé setkání v den Václavových jmenin s ujištěním, že i přes jeho odchod na něj stále rádi myslíme, a věříme, že je pevně v rukách našeho Otce.

Na závěr úvodníku si dovolím ještě upozornit, že jsme v diecézi vydali další knížku. Jsem rád, že Vám můžeme představit dalšího básníka a jeho „Zlatobílení“ s pozoruhodnými texty bratra Mirka Vrány z Vysokého Mýta. Rozhodně stojí za to v této sbírce listovat a číst. Mám za to, že se Vám bude dobře číst i toto další číslo Mostů a že zde najdete podnět k úsměvu a vnitřní síle.

Pavel Pechanec, biskup královéhradecký
Církve československé husitské

Nebeský Otče, jsme tvé děti a stále potřebujeme posilu od tebe, abychom v radosti přeměřovali svět a těšili se ze všech maličkostí. Prosíme, dej nám Ducha zvědavě odvážného, ať se těšíme z dnešního dne a zítřka se nebojíme. Prosíme, za sebe, církev a svět, přejeme každé lidské bytosti sílu z tebe a pro tebe. Amen

Prastrýcova vizitka

Eduard Martin

Můj prastrýček byl velmi úspěšný. A měla jsem ho velmi ráda. Tenhle prastrýček dokázal v životě všechno, o čem většina lidí sní. Měl krásnou rodinu, úspěšnou firmu, hodně báječných přátel, na které se mohl spolehnout.

Když zemřel, dostala jsem obsílku od notáře. Prý dědím. Nic jsem nechtěla, nic jsem neočekávala. Konečně, pokud bych něco významného zdělila, brali by to prastrýcovi příbuzní jako křivdu a nezapomněli by mi to.

Máme dostatek, i když zdaleka ne takový majetek, jaký měl prastrýc, ale byla jsem překvapená, že mi něco odkázal. Moje dědictví se vešlo do větší obálky.

„Tohle vám mám podle zůstavitelova přání předat a sám nevím, co v tom balíčku pro vás přichystal,“ řekl mi notář. A já jsem ten balíček, větší obálku, zvědavě vzala do ruky.

Nebyl to těžký balíček – ne, zlatou cihlu mi prastrýc u notáře nenechal, zlatou cihlu rozhodně ne. Zkusila jsem si cvičit trpělivost a nerozbalit své dědictví hned na chodbě notářství. Vydržela jsem to, i když namáhavě, až domů.

Doma jsem svolala rodinu. A rozbalovala jsem balíček před ní. Všichni napjatě zírali. Věděli, že jsem s prastrýčkem „propovídala nos mezi očima“, jak se u nás v rodině říkávalo tomu, když si někdo s někým dlouho povídal. Věděli, že jsem si byla s poněkud výstředním prastrýčkem blízká.

Rozbalovala jsem balíček pomalu, abych si dopřála dárek, jakým je „těšení se“.

*

Proč pospíchat? Jsem už dost stará na to, abych chápala, že to nejhezčí nebývá to, co se nám přihodí, ale těšit se na „to“. Někdy to, na co se těšíme, za moc nestojí, ale to těšení bylo nádherné...

„Dělej,“ pobídl manžel.

Rozbalila jsem obal, druhý obal, třetí... A objevilo se drobné pouzdro. Otevřela jsem je. „Brejle?“

Manžel se zvědavě naklonil nad cvikr ve starožitném pouzdře. Prohlédl cvikr a podrobně prozkoumával pouzdro, jako by věřil, že je v něm ještě jedno ukryté dno a v něm... Co?

Další dno nebylo.

U pouzdra ale byla přiložena vizitka.

Prastrýcova vizitka, na které byl jeho droboučkým, kaligrafickým rukopisem napsaný krátký vzkaz.

„Nepotřebuješ víc než tohle. Je to cvikr tvého pradědečka. Díval se na svět radostně a říkal: 'Nezáleží na tom, co se děje, ale na tom, jak to vidíme. Tvůj svět je takový, jak ho přijímáš...'"

Děti zklamaně vydechly.

Asi čekaly dukáty.

Poukaz na majetek.

Já jsem ale chápala, že mi prastrýček věnoval podle svého výstředního, podivínského způsobu to nejcennější, o čem věděl, že to lidé potřebují...

A tak jsem mu zaslutovala. Jako jsme se zdravovali od doby, kdy mě, jako malou holčičku, naučil šibalsky salutovat. Ukazováčkem zamířit ke spánku a cuknout jím vzhůru při frajerském pozdravu...

*

Ať je prastrýc nyní, kde je, věřím, že ví. Pochopila jsem ho. A v tu chvíli, kdy jsem zaslutovala, jsem měla pocit, nejen že o mně ví... Nejen že ví, že nejsem zklamaná, ale že ví i to, že jsem vděčná. A měla jsem pocit, jako by mi v tu chvíli s úsměvem zaslutoval i on.

Jako by mi zaslutoval...

Ať už je, kde je...

*

Nezáleží na tom, co se děje, ale na tom, jak to přijímáme.

Z KNIHY DENÍK ANDĚLA STRÁŽNÉHO. 2017
S LASKAVÝM SVOLENÍM AUTORA

Manželé Divišovi

Iva Divišová (1940), účetní. Jejími zájmy jsou zahrada, kterou si spolu s manželem sami založili před 22 lety. Zahrada není velká, ale postupně je obklopuje svou rozmanitostí a krásou. Iva Divišová ji ráda ošetřuje. Ráda také čte, hudbu považuje za „mocnou čarodějku“. Na počítači hraje šachy s lidmi z různých koutů světa.

Ing. Josef Diviš (1939), povoláním chemický inženýr. Zajímá se o novinky ve vědě a technice, má rád hudbu, pěší turistiku a rodinu. Manželé Divišovi spolu vychovali dvě děti. Bydlí v Chrudimi v rodinném domku, rádi se setkávají se svými čtyřmi vnoučaty a šesti pravnoučaty.

Foto: Tomáš Turek

Nedávno jste oslavili své výročí diamantové svatby. Je to obdivuhodný čas, který jste chtěli strávit se sebou navzájem. Máte nejen mnoho společných chvil, ale také velké množství životních zkušeností. Můžete nám říci tři nejdůležitější momenty svého života, které jste učinila?

IVA:

Svatba s mým vytuženým mužem a narození našich dvou dcer.

JOSEF:

Životní zkušenosti potvrzují obecně známé poznatky, že štěstí nepadá z nebe, ale je výsledkem úsilí, které je někdy více, či méně obohacující. Při této příležitosti mohu říci, že pro mne byl náš společný život vždy takovou záchrannou stanicí před nepřízní doby a svatyní při oslavě malých i větších úspěchů. Svou ženu jsem poznal jako kluk školou povinný a celá léta našeho dospívání jsem usiloval o to, abychom spolu žili.

Pokud jde o důležité momenty, tak si do dnes pamatuji, co měla na sobě, kdy jsem jí uviděl poprvé v životě a jaké to bylo na prvním rande.

Na mnohé chvíle v naší rodině s dětmi, jejich radostmi i obavami.

Čeho by se lidé měli v manželství vyvarovat?
IVA:

Jednoznačně nevěře. Ale pokud bude Vaše otázka poněkud pozměněna na to, jak se v manželství chovat, tak je nezbytné umět se vcítit do pocitů manžela, být mu vždy po boku v důležitých rozhodnutích a složitých momentech. A také nebýt příliš náročná...

JOSEF:

Manželství je instituce, ale nesmí se to chápat jenom takhle. Když spolu chcete žít, musíte se vzájemně respektovat a chovat se tak, aby si jeden druhého mohl vážít. Pokud se to daří, je společenství zvané manželství útočištěm vzdorujícím všem nepříznivým okolnostem.

Již od vzniku světa je zřejmé, že Bůh musel stanovit podmínky existence života v celém rozsahu a vyjadřuje to v Desateru přikázání. My, jako součást tohoto světa si pak v rámci zmíněných pravidel musíme najít svoji cestu a to tak, abychom se nemuseli stydět.

Co byste vzkázali svým dětem, vnoučatům na základě své osobní zkušenosti? Co byste pro život doporučila?

IVA:

Nevím, jestli to do té otázky patří, ale je to dobrá příležitost svým dětem, vnoučatům a pravnoučatům vzkázat, že je mám moc a moc ráda, často na ně myslím, a že jim přeji šťastný život.

Doporučuji: Pravdomluvnost, pracovitost, lásku a úctu k rodičům a svým blízkým. Ohleduplnost k okolí a skromnost.

JOSEF:

Historie potvrzuje, že: „Největším nepřítelem člověka je člověk,“ (Jan Werich) a to takový, který nade vše povyšuje moc a bohatství. Moje zkušenosti vedou k podpoře jiných hodnot, a to k pracovitosti, pokoře, trpělivosti a k lásce. Když něčeho chcete dosáhnout, musíte o to usilovat, vložit do toho vlastní schopnosti a neočekávat úspěchy jen tak. V životě je důležité mít pevný bod a ten si každý musí zvolit a vytvořit sám.

A co byste řekla svému manželovi?

IVA:

Vážím si tvých postojů k životu, pracovitosti, čestnosti a trpělivosti zvláště nyní ve stáří, které sebou přináší zdravotní potíže. Teď ještě perličku: Jistě si pamatuješ, jak jsem ještě jako mladá dívka říkala, že se těším až budeme v důchodu, protože budeme stále spolu – tak jsem se dočkala. Děkuji za to, že jsme stále spolu.

Co byste řekl své manželce vy?

JOSEF:

Děkuji Ti za více než 70 let života naplněného společenstvím s Tvou osobností. Roky, které byly vlivem historického vývoje velmi složité a kterými jsme propluli díky posvátnosti našeho vztahu tak, že dnes vzpomínáme jen na krásné chvíle a sdílíme stejné pocity i s našimi dcerami a jejich rodinami.

Děkujeme za rozhovor.

II. poeticko-písničkové setkání
ŽDÁRSKÉHO BYDŽOV

28. září 2023
v Husově sboru
v Novém Bydžově

10.00 - 13.00 Mozaika básní, písní
a prozaických textů Václava Žďárského
a jím inspirovaných autorů
13.00 - 14.00 Přestávka na oběd
a případnou procházku
14.00 - 15.30 Recitál Jardy Svobody

Kvůli zajištění dostatečného občerstvení
prosíme o oznámení Vaší účasti do 20. září
na: stepan.klasek@cshk.cz

Jardu Svobodu Václav inspiroval

Již druhým rokem si v Husově sboru v Novém Bydžově budou připomínat inspirativní osobnost faráře a spisovatele Václava Žďárského. Druhý „ŽDÁRSKÉHO BYDŽOV“ se bude konat na svátek knížete Václava 28. září. Tak jako loni program se bude skládat ze dvou částí – v dopoledním bloku, který začne v 10 hodin uslyšíte mozaiku básní, písní i prozaických textů nejrůznějších známých i méně známých autorů. Po obědě a malé procházce následuje koncert Jardy Svobody, bývalého frontmana skupin Otcovy děti nebo Traband, zpěváka, muzikanta a skvělého písničkáře, kterého právě Václav inspiroval k hraní při koncertech na harmonium, které sám používal k doprovodu svých písní. Minifestival „Žďárského Bydžov“ chce si svým konáním připomenout stále inspirativní odkaz kamaráda a přítele, bratra faráře Václava Žďárského, básníka a písničkáře, duchovního pastýře parkinsoniků i zasloužilého „cimrmanologa“. Máte-li zájem se zúčastnit, přihlaste se na adrese: stepan.klasek@cshk.cz.

JEN BÝT

tady a teď,
to stačí úplně.
A vše, co máš mít,
dává ti Pán
do srdce i do dlaně.

LÍSTEK ČAJE

Jak lístek čaje klesám ke dnu
a vím, že když se nepozvednu,
když zůstane jen lehká vůně,
pak spočinul jsem
v Božím lůně.

Královéhradecká diecéze vydala sbírku básní Miroslava Vrány. Básně autor seřadil do tří kapitol jeho postupného duchovního zrání. Při psaní Miroslav Vrána vnímal Boží vedení i rady, kterými se nechal vést. I když tvoří více jak čtvrt století, tato sbírka je jeho prvotinou. Z jeho básní prověřených časem vnímáme svědectví života, přesah víry i hloubku důvěry v Boha.

ISBN 978-80-907315-6-1; formát A6, lepená s klopami a barevnými ilustracemi. K dostání v Blahoslavu nebo ve vašich sborech.

Kolumbárium aneb Nejlepší místo pro život

Dobrušské kolumbárium je velmi pěkné venkovní pohřebiště obdélníkového charakteru. Uvnitř čtyř zdí, v nichž se nacházejí schránky, je urnový háj rozdělený tújovým plotem. Mezi ploty jsou kamenné chodníčky a malebná zákoutí. Jistě víte, jakou zvláštní poetiku kolumbária mají – to, co je na hřbitovech rozmístěno do většího prostoru, je u nás kondenzováno na malý úsek. Ve schránkách, kromě uren se zesnulými, lze najít i velmi pestrou výzdobu. Od kamínků přes andělíčky blikající v různých barvách, svíčky všelijakých tvarů, až po věci, které měl zesnulý rád nebo ho nějakým způsobem vystihují. Nejednou ve schránce s bývalým myslivcem lze najít menší parůžek, výtečná kuchařka tam mívá malou vařečku a fanoušek Sparty náramek na ruku v barvách svého klubu. Nejkrásnější jsou kolumbária na Dušičky. Za tolik záře, blikání a barev by se opravdu nemusel stydět žádný arabský šejk s ropným nalezištěm, ale na druhou stranu citliví epileptici do kolumbárií na začátku listopadu rozhodně nemohou.

Moje děti milují dobušské kolumbárium od té doby, co začaly mluvit. Možná napomohl i fakt, že jedna ze zdí se schránkami je zároveň z druhé strany stěnou jejich pokojíčku, protože kolumbárium a fara jsou na sobě „nalepené.“ A děti tady vždy dobře spaly...

Z prostoru hřbitova vede i malá branka s kovanou mříží ke koutku s vodou. Nejstarší syn do tohoto koutku ve třech letech zavíral moji matku, která hrála trpícího vězně a na prosby o skývě chleba či samotné vodě svým dětským žvatlavým hláskem odpovídal jako správný a nepodplatitelný bachař. Ať nabízela jakoukoliv úplatu, byl neoblomný. Chvilka trapnosti nastala, když si někdo přišel pro vodu do konve a syn mu s neskrývanou radostí nad vidinou nového vězně otevřel svůj katr, pozdravil a řekl: „Pojďte dál.“

Když dorostly další dvě děti, při jedné z mnoha svých vycházek do tajemného prostoru z jiného světa, našly na chodníčku mezi tújemi mrtvou veverka. Asi někdo vylekal kočku, která své dílo dokonala jen napůl. Zabíla, neodnesla. Veverka tam ležela rozpláclá s rezavým ocáskem do všech stran. Co s ní? Jedině pohřbít! Zdá se to neuvěřitelné, ale pohřbít zvíře i velikosti veverka je v urnovém háje poměrně těžký úkol. Není tam místo. A tam, kde místo je, nevíte, zda se nebude v brzké době kopat. Děti byly neoblomné, že prý jinde to být nemůže. Je to vůbec legální, ptala jsem se sama sebe, když jsem hloubila pod velkým trnitým keřem díru. Zvát na to hrobníka mi přišlo divné... Proběhlo to asi na třetí pokus, jednou koukal ocásek, jednou zase ouško, zkrátka jako hrobník bych se určitě neuživila. Rychle, aby to nikdo neviděl. Po trapné situaci s hloubením a zasypáváním veverčího hrobu muselo přijít důstojné rozloučení. Chopily se ho děti a mohu říci, že moji práci mají skvěle odpozorovanou. Za tak pěkný pohřeb by se nemusel stydět ani profesionál. Promluva o bezstarostném životě a zlé kočce, a nakonec i hudba byla. Chlapci společně zapěli „Každý den Pán mi vílu dává“ a šlo se domů na kar. Ano, vyrůstat mezi kostelem a kolumbáriem má svá specifika...

ERIKA OUBRECHTOVÁ

Pohřební zvyklosti v židovském náboženství a společnosti

Foto: Patrik Marek

Co se týče sociálního statusu smrti a obřadních zvyklostí s ní spojenými, ustavilo se postupně v židovské společnosti dobrovolné uskupení mužů či žen nazývané chevra kadiša neboli „posvátné bratrstvo/sesterstvo“. Především v období středověku sužovaném epidemiemi moru a dalšími nemocemi nabyly u aškenázských Židů (střední a východní Evropa) pohřební rituály velice jasných kontur. Členové pohřebního bratrstva dohlíželi a dodnes dohlíží na pořádání pohřbu podle židovských zvyklostí a práva, jak jsou zaznamenány v Tóře (v pěti knihách Mojžíšových neboli v Pentateuchu). Základními třemi povinnostmi chevra kadiša jsou tahara (rituální očišťování), šmira (dohled nad tělem) a kvura (pohřeb). Při rituální očiště členové posvátného bratrstva, kteří jsou většinou stejného pohlaví jako zesnulí, pečlivě omývají a očišťují tělo; dělají to s maximálním respektem a citlivostí za dodržování specifických rituálů a odříkávání modliteb. Proces této očišty symbolizuje přechod zesnulého z tohoto světa do dalšího. Při bdění nad tělem se členové chevra kadiša střídají u těla zesnulého, což zajišťuje, že zesnulý není nikdy ponechán sám až do pohřbu. To je považováno za znamení cti a úcty k zemřelému. Členové posvátného bratrstva vedou i pohřeb zesnulého. Jsou spojnicí mezi rodinou, hřbitovem a komunitou, bdí nad tím, aby pohřeb splňoval všechny náležitosti. Pohřeb se obvykle provádí co nejdříve po smrti, což je pozůstatkem ze starých dob, kdy Židé žili jako nomádi a pastevci v oblastech s teplým klimatem, a tudíž nebylo možné pohřby odkládat.

Členství v posvátném bratrstvu je považováno za vyznamenání i svatou povinnost. Členové chevry, jejichž počet bývá omezen na 18, projevují úctu k zesnulým a poskytují útěchu a podporu pozůstalým rodinám. Často pracují diskrétně, se silným smyslem pro soucit a citlivost a podporují důstojnost zesnulého během celého procesu pohřbu. Kromě toho hraje bratrstvo důležitou roli v soudržnosti komunity.

Původ posvátného bratrstva lze vysledovat až do starověku, ačkoli konkrétní detaily a historické záznamy

nejsou dobře zdokumentovány. Koncept péče o zesnulé a zajištění jejich řádného pohřbu má hluboké kořeny v židovské tradici a lze jej nalézt v různých náboženských textech. Tóra například popisuje pohřeb důležitých postav jako je Sára (Genesis 23,1-20) a Jákob (Genesis 50,1-14), a zdůrazňuje význam důstojného odpočinku zesnulého. V Talmudu, ústředním textu židovské tradice, lze nalézt konkrétní diskuse a předpisy týkající se pohřebních praktik. Traktát Mo'ed Katan se zabývá smutečními a pohřebními zvyky, včetně povinností komunity při péči o zesnulé. Také Pirkei Avot (Výroky otců), které jsou součástí mišnaické části talmudu a kompilací etických učení a maxim židovských učenců, zdůrazňují ctnosti, jako je soucit, úcta k zesnulému a důležitost uctívání rodičů. Židovské právní kodexy, jako je Mišne Tóra (12. st., Egypt) od Maimonida a Šulchan Aruch (r. 1563, Benátky) od rabína Josefa Karo, poskytují podrobné pokyny pro různé aspekty židovského života, včetně pohřebních praktik. Tyto kodexy vycházejí z výše jmenovaných zdrojů a vymezují konkrétní povinnosti, postupy a zvyky týkající se zacházení se zesnulými. Dlužno dodat, že nebožtík je pohřben v prosté nezdobené truhle (dříve byl často pouze v bílém rubáši zahalen do svého modlitebního pláště a vložen do země). Zpopelňování zesnulých těl je v judaismu zakázáno.

Dnes chevra kadiša existuje v židovských komunitách po celém světě a slouží jako nedílná součást židovského náboženského a komunitního života. Konkrétní praktiky a rituály se mohou mezi různými židovskými komunitami mírně lišit, což odráží jejich jedinečné zvyky a výklady židovského práva. Nicméně hlavní účel svatého bratrstva zůstává konzistentní – zajistit, aby se se zesnulými zacházelo s úctou a dostalo se jim řádného židovského pohřbu.

ŠÁRKA BAŽANTOVÁ

Víra, jež dělá člověka člověkem

Poprvé jsem byl na pohřbu až své babičce v osmi letech. Babička Marie mi připadala tehdy velmi letitá, vždyť se jí už blížila pro mě naprosto nepředstavitelná osmdesátka. Byla ženou roku 1900 a byla velmi nemocná, těžce chodila, záda měla ohnutá a bolest stále ve tváři. Vždy když jsem byl s ní, a když na ni teď po letech vzpomínám, sevře mě úzkost lítosti a soucit. Vlastně jsem jí tehdy při pohřbu přál, že už ji nic nebolí. Nosil jsem na kabátě černou pásku před pohřbem a pak i několik dní po něm, jak bylo tehdy u nás na vesnici zvykem. Po čase zemřel děda Stanislav, bylo to jiné. Děda nikdy moc nenaříkal, uměl výtečně vyprávět, vzpomínal, jak bojoval za císaře pána, co vše prožil ve zcela jiném světě, než byl ten můj. Stále se mi vybavuje jeho hlas, nebo zvuk šicího stroje, nad kterým se děda skláněl, aby si trochu přivydělal k důchodu. Mám za to, že bych ještě poznal vůni v jejich staré světnici. Mnohé se ale dědovým odchodem změnilo. Vybavuje se mi, že jsme tehdy černou pásku na šatech nosili také, ale už méně dní. Nebylo to rozhodně proto, že bychom měli dědu méně rádi, ale nějak to tak přirozeně vyplynulo. A časem tento zvyk černých pásek zapadl zcela...

Mění se také forma pohřebních rituálů, ostatně rychle se posouvá i to, jak smrt celkově vnímá daná společnost. Není to kupříkladu tak dávno, kdy se umíralo převážně doma, v kruhu blízkých – kdy byl čas se na vše připravit, rozloučit se a zaopatřit umírajícího. Po úmrtí se v místnosti otevřelo okno, aby duše mohla volně putovat a pozůstalí si uvědomili, že jim nebožtík nepatří a že je teď potřebné se postarat o tělo zesnulého. O úmrtí hned věděla celá ulice či vesnice. Když šel smuteční průvod ke hřbitovu, nešlo se jen pár metrů a kdo třeba jen náhodně rakev míjel, zastavil se, muži smekli klobouk, a i když zemřelého vůbec neznali, lehce se pokřižovali. Takové zvyky jsou dávno pryč. Smrt v současnosti není tolik veřejnou záležitostí. Umírá se převážně za zdmi nemocnic a ústavů a pohřby se tykají často jen těch nejbližších.

Na smutečních oznámeních v současnosti někdy čteme, že rozloučení se konalo na přání zesnulého v kruhu rodi-

ny, ale víme, že mnohdy se ani žádné rozloučení nekonalo. Mnohdy není ani to parte, protože lidé „šetří“. Nicméně možná bude pravdou, že často není ani komu smrt dále oznamovat. Současná společnost je mnohem víc atomizovaná než dříve, nikdo nemá příliš potřebu se zastavit, pokud se však nejedná o velmi, velmi blízkou osobu, či celebrity. Proto i zde se tolik pohřební zvyklosti za posledních sto let proměnily. Navíc se prodloužil věk dožití a úmrtí je mnohem více spojeno s představou pozvolného úbytku výkonosti, sil. V současnosti to znamená i ztrátu společenského postavení. Celé to někdy mívá podobu zkratky – smrt se týká, starých a nemocných, a to jsou ti, kteří se najednou kamsi „ztratí“. A pokud to není nikdo z blízkých, to se pak jen zlehka pokrčí rameny.

„Smrt patří k životu“ – říká se ve známé frázi. To konstatování je ovšem tak strohé a obecné, že nepřekvapí a všichni nutně odpoví: „Ano, to je pravda...“ Nebo můžeme větu bezpečně rozvést v souhlasu, že: „Všechno pozemský život je stálá proměna, která má své cykly a přírodní zákony, co se nedají nikdy zcela zastavit.“

Co ovšem ale přesně znamená smrt člověka? Z lékařského pohledu se dá zjednodušeně říci, že smrt je spjata se zástavou srdce. Vědecké zkoumání nám částečně i odhaluje, co vše se děje s lidským tělem, když se krevní oběh zastaví. Nicméně jednoduchý proces to není. Rozhodně platí, že i když se tělo třeba i zcela rozpadne v prach, vždy něco po něm zůstane. A lidská duše? Všechna náboženství i různé filosofie řeší tuto otázku pro odvěké „tušení“, že nejen tělo, ale nutně i duše se nemůže vytratit jen kamsi do prázdna, zmizet beze stopy, jako by nikdy nebyla...

Když člověk projde místností, zanechá vždy alespoň malou stopu... Když se stane zločin, kriminalisté zkoumají otisky prstů, každý vlas na zemi, nebo dokonce i vůni. Také každý, kdo nám projde srdcem, zanechá třeba jen těkavé prvky vzpomínek, které jen tak nezmizí. Je vlastně zcela nemožné přijmout představu, že člověk je jen a jen tělo. Tedy, že jsme pouze a především jakási ná-

hodná směs vodíku a kyslíku s příměsí různých prvků jako je vápník, sodík, fosfor, železo atd. Lidské tělo není z obecného hlediska nijak pro svět vzácné a ve své podstatě se zas až tak ani příliš neliší od ostatních živých tvorů. Máme trochu vědeckých poznatků, co se děje po smrti s mozkovou aktivitou, ale duše člověka je zároveň o něčem jiném, než je pouze strohé tělo.

Odpradáva se lidé těžko smiřují s tím, když naposledy vydechnou jejich milí. V prvních okamžicích odchodu bývá pro nás nepředstavitelné, že milovaný člověk k nám už nikdy nepromluví a že se vše pro něj zastavilo. Naše vzpomínky jsou živé, stejně jako bývají i naše vnitřní rozhovory s těmi, kteří už fyzicky nejsou vedle nás. Jejich skon navíc není jen naší věcí, týká se mnoha dalších lidí, a především také i života jako takového. Pohled víry napovídá, že život je dar Boží. Ona nepojmenovatelná a neskonale převyšující síla života, kterou ve zkratce nazýváme Bůh, nás povolává a dává vždy jen určitý pozemský čas. Věříme, že mu naše duše náleží, vrací se tam, odkud přišla. A to celé dává životu smysl.

Lidé u nás o sobě někdy říkají, že jsou „nevěřící“, myslí tím spíše, že se nehlásí k žádné církvi, nebo jakémukoliv organizovanému náboženství. Ve chvílích pohřbu svých blízkých jsou ovšem nepochybně věřící, alespoň v tom smyslu, že „věří v lásku“ a vnímají, že má smysl být vděční. A to je víra, která také i dělá člověka člověkem. Úcta k zesnulému je čímsi přirozeným, i když zdánlivě nemá žádné hmatatelné opodstatnění, či chladnou logiku. Takovou víru ovšem my všichni nutně potřebujeme – když stojíme před odchodem našich nejdražších a potřebujeme najít pevný bod. Smrt ovšem, i

přes všechny proměny lidské společnosti, stále zůstala a s ní i otázka, jak se s ní vyrovnat, když se dotkne našich nejbližších. Pokud se člověk nemůže opřít o širší komunitu „svých lidí“, má to jistě v mnohém složitější. Člověk není stroj, který by mohl jen lehce přepínat své programy. Potřebuje najít útěchu. Zmíněná víra v lásku a úctu k zesnulému je potřebný základ, bez něhož se člověk roztříští a zhrubne. A pokud člověk zachycuje ve chvílích pohřbů lásku a úctu k nebeskému Otci, dostává se mu ještě jistějšího podloží. Pokud uvěří, že je jeho zesnulý pevně ukotven v lásce Boží a milosti Kristově, nachází sílu, která není jen frází či představou, ale je skutečností.

Naši zesnulí neodešli jen kamsi do našich vzpomínek s tím, že až umřou ti poslední, kteří je pamatují, nezbude po nich žádný otisk. Jak smíme věřit – naši zesnulí nejsou jen v jakémisi prázdném rozpadu. Život není náhoda a smrt není jen moře plné ne vždy čekaných přílivů a odlivů. Bylo nám lidem všech věků dáno, abychom se ptali po smyslu života. Nemůžeme se ani přes vědecké poznání a technické vymoženosti dneška opřít o něco hmatatelného.

Každé lidské pokolení si tak prochází znova a po svém hlubokými otázkami svého lidství. Také i my smíme nacházet podstatu víry, která se opírá o naději a skutečnost lásky. Přeji Vám i sám sobě, ať jsme stále touto silou našeho nebeského Otce povzbuzováni.

PAVEL PECHANEC

...ještě malý dodatek

Když jsem letos v červnu se svými kolegy na synodě vítal spisovatele Josefa Formánka, čekal jsem chvíle nabitě dějem s poutavým vyprávěním. Malá postava, která energicky vplula mezi nás... pak dlouhý večer o vanutí ducha našimi životy. Už tehdy jsme mohli od Josefa slyšet slova o jeho setkání s Bohem, který proměnil jeho život, a to doslova. Pak přišlo pozvání na premiéru filmu, který vznikl podle jeho námětu s názvem DVĚ SLOVA JAKO KLÍČ.

V horkých dnech léta jsme se už s přáteli těšili na zmíněný film. A nedá mi zde nenapsat několik vět o něm. Několika slovy bych řekl – je to tichý film o životě. Výstižně autoři použili podtext “Film, který vám změní život”. Film o hledání podstaty života, rodinných vztazích, životních hodnotách, o neznámých silách, jež řídí naše kroky, osudech lidí různých koutů světa, kteří spolu nemají vůbec nic společného, ale jejich životy se přesto magicky propojují v jednu řeku nekonečně plynoucího okamžiku. Je zde hledání smyslu života, vnímání konečnosti našich životů i přesah do jiné dimenze. Hlavně ale z filmu vystupuje velká autorova pokora a smíření.

Na synodě Josef Formánek o sobě řekl: “Strach ze smrti mě provázal většinu života. Po noci, kdy jsem se stal hluboce věřícím člověkem, ale můj strach ze smrti zmizel. Nedokážu to racionálně vysvětlit, když ale dojde na téma smrti, necítím jakoukoli úzkost.... Po setkání s Bohem ve mně zůstal už jen hluboký klid.”

A já rád tedy píšu – zajděte si do kina.

Foto: Pařítek Marek

Fenomén kolumbárium

Dnes se společně vydáme po stopách fenoménu, který provází Církev československou husitskou od počátku a stále dotváří její typickou vyznavačskou, liturgickou i uměleckou podobu.

Pronikneme do tajemství pohřebního prostoru, který tvoří nedílnou součást mnoha našich sakrálních staveb a domovského zázemí řady náboženských obcí. Vstoupíme společně do kolumbária. Jakkoli to pro nás bude nečekané, tato exkurse nám přinese nejedno překvapení.

Tradice pohřbívání zemřelých rituální formou je nedílnou součástí všech náboženských tradic. Souvisí s vírou v posmrtný život a důrazem na společenství jako duchovní hodnotu přesahující obzory tohoto světa. Počátky křesťanského pohřebnictví vysledujeme proto již v rané starokřesťanské tradici. Ta v pohřební praxi navazovala částečně na antické zvyky, které však zbavovala pohanských prvků a místo nich zdůrazňovala víru ve vzkříšení. Typickým rysem formování křesťanské pohřební tradice bylo upouštění od tehdy v Římě obvyklého pohřbívání zpopelněním ve prospěch pohřbívání do země. Církev při tom odkazovala na samotný pohřeb Pána Ježíše Krista a na jeho vlastní slova o symbolu pšeničného zrna zasazeného do země a klíčícího (Jan 12,24). Postupné vytlačování pohřbu žehem provázelo křesťanství překvapivě dlouho, a to až do středověku. Paralelně s tím probíhal také vývoj pohřební liturgie, která v sobě překonala mocný nános smutečních prvků a naopak více podtrhla velikonoční smysl křesťanské zvěsti.

Sama pohřebiště se pak stávala podstatnou součástí posvátného prostoru a bohoslužebných staveb. Původně byla těla zesnulých ukládána k odpočinku přímo v nich, ať už v kryptách či katakombách, později i v samotném interiéru svatyní s poukazem na liturgii jakožto shromáždění církve pozemské i vítězné kolem živého Krista. Krypta (řecky kryptos – skrytý) patří coby místo pro pohřbívání zesnulých společně se sakristií, hlavní lodí, kruchtou, oltářem, presbytářem, předsíní a baptisteriem mezi neopomenutelné prvky křesťanské sakrální stavby. Z kapacitních důvodů později docházelo k zakládání hřbitovů (povětšinou přímo u kostela), pozdě-

ji i samostatně stojících. Součástí takových pohřebišť byla hřbitovní kaple nebo alespoň centrální kříž.

Jakkoli se pohřbívání do země stalo obecným pravidlem, nezabránilo ve druhé polovině 19. století růstu oblíbenosti pohřbu žehem. Římská církev však tehdy tuto formu odmítla. Argumentovala přitom poukazem na časté protikřesťanské argumenty zastánců žehu. Svým členům kremaci zakazovala a odmítala liturgickou asistenci při ní i při následném ukládání urny. Toto stanovisko bylo zrevidováno až výnosem svatého oficia v roce 1964.

K volání po zavedení pohřbu žehem jako alternativy pohřbu do země docházelo v 19. století také u nás. Velkým propagátorem této myšlenky byl například známý vlastenec, národopisec Vojta Náprstek (1826–1894). O tom, jak mocný však byl dobový odpor římskokatolické církve v této otázce, svědčí také fakt, že základní kámen nejstaršího krematoria v celém Rakousku-Uhersku byl položen až v květnu 1915. Stalo se tak v Liberci, kde bylo následně první krematorium (nejen) u nás následně postaveno za velké podpory tehdejšího starosty Liberce a podporovatele žehu Franze Bayera. Liberec následovala později výstavba slavného krematoria v Praze Strašnicích a další stavby.

Církev československá již při svém vzniku deklarovala pochopení pro pohřeb žehem a svým členům jej v kontrastu s církví římskou povolovala. S touto otevřeností souvisí na jedné straně vývoj pohřebních obřadů a liturgie, jak jej můžeme od počátku církve sledovat, tak na druhé straně otázka pojetí liturgického prostoru a začlenění pohřebiště do jeho uspořádání a symboliky. Svou roli tu sehrály i okolnosti historické. Drtivá většina hřbitovů v Československu patřila tehdy do vlastnictví

konkrétní církve, která jej založila a provozovala. Logicky tak největší množství z nich ve městech i na venkově patřilo římské církvi. Její vztahy s osamostatněnější se Církvi československou v té době jsou dobře známé. Není tedy divu, že Řím, který uvalil na členy nové církve klatbu, znemožňoval i jejich pohřbívání na své posvěcené půdě. Církve československá tedy krátce využívala možnost pohřbívání na místech, kde jí to bylo výslovně umožněno, avšak cítila potřebu co nejdříve vybudovat pohřebiště vlastní. Vzhledem k velmi malým finančním možnostem, značnému prostorovému omezení a také k tomu, že pohřeb žehem byl od počátku jejím členstvem velice hojně využíván, stalo se nedílnou součástí budování vlastního liturgického prostoru zakládání kolumbárií.

Název kolumbárium je odvozen od latinského slova columba, které znamená holub. Odtud odvozeno columbarium tedy doslova holubník. Jak název napovídá, zařízení vychází z antické tradice a reflektuje jak symbol holubice jako lidské duše, tak vnější uspořádání pohřebiště, mající podobu zdi s mnoha malými výklenky pro uložení uren s lidskými ostatky. Tato podoba vychází z uspořádání starořímské pohřební komory, ve které byly zpopelněné ostatky zazdívány v kamenných výklencích. Pojítkem římské kultury s křesťanstvím je pak námi již zmíněné prvotní období dějin církve, kdy křesťané během pronásledování pohřbívali tímto způsobem zemřelé tajně v římských katakombách.

S postupným zaváděním praxe žehu do pohřebnictví na počátku 20. století se tak u nás objevují kolumbária nejprve na veřejných hřbitovech v podobě obvodových zdí, doplňků rozptylových louček a později i samostatných staveb. V podobném duchu postupovala i Církve československá. Snažila se uchovat charakter kolumbária situovaný do symboliky a uspořádání chrámové krypty, avšak ne všude to podmínky umožňovaly. Dispozice prostor často vyžadovala umístění kolumbária přímo do interiéru sborové lodi. Částečným teologickým zdůvodněním tohoto pojetí je akcent na všeobecné kněžství církve uplatněné v liturgii a architektonicky symbolizovaný neděleným (nebo jen náznakově děleným) liturgickým prostorem.

Na mnoha místech se naopak postupovalo vybudováním vlastního odděleného pohřebního prostoru. Klasickou ukázkou architektonicky i liturgicky velice cenného vnitřního uspořádání kolumbária je například slavné kolumbárium Husova sboru v Praze na Vinohradech. Venkovní vhodné řešení nabízí například Sbor kněze Ambrože v Hradci Králové.

Pohřebiště jako součást shromaždiště církve dále souvisí s rozšířeným pojetím liturgického prostoru, kdy je sbor vnímán jako chrám o trojím poslání – kultickém, etickém a sociálním.

JEŽÍŠ ŘEKL: „JÁ JSEM VZKŘÍŠENÍ A ŽIVOT.
KDO VĚŘÍ VE MNE,
I KDYBY UMŘEL, BUDE ŽÍT. J 11,25

Samotný bohoslužebný prostor je tak doplněn i o prostory určené k shromáždění katechetické, pastorační a vzdělávací povahy, společně formující ke křesťanskému životu. Sbor tak dostává rozšířené určení a plní funkci tzv. církevního domu, dávajícího společenství Kristovu zázemí ve všech podobách. Ideově rozvinul toto pojetí především významný architekt počátků církve Miroslav Kouřil. Vědomí společného setkání církve v Boží náruči je tak i hlavním motivem a zdůvodněním budování kolumbárií. Samostatnou a velice zajímavou kapitolou je pak umělecké pojetí jejich výzdoby, které by si samo o sobě zasloužilo zvláštní pojednání.

Přítomnost pohřebního prostoru v posvátném prostředí je nadčasovou hodnotou a má svůj velký smysl a význam i dnes. Odbourává tak často v nás zakořeněný strach před smrtí a odvádí od jejího tabuizování.

Tento akcent, v začátcích církve nemálo aktuální, tak intenzivně ožívá i v naší generaci, kdy je odstup od posledních věcí člověka a jejich přehlížení jakýmsi leitmotivem sekularizované společnosti.

VLADIMÍR HRABA

ZEPTALI JSME SE....

MUDr. Jiřího Kunáška, emeritního primáře čáslavské chirurgie a čestného občana města Čáslavi. Jaké byly Vaše nejdůležitější životní zkušenosti?

Pochopitelně mé nejdůležitější životní zkušenosti byly chirurgické. Ty první jsem získával již jako medik. Pak jsem 3 roky na klinice zastával funkci mladého sekundárního lékaře a ve službě za sobotu a neděli jsem ošetřil třeba až 30 krvavých zranění. Pracoval jsem u vynikajících primářů chirurgií v Rychnově nad Kněžnou a v Ústí nad Orlicí. Později v Čáslavi, nejprve jako zástupce, pak sám jako primář, jsem musel zvládat všechny druhy operací. Zkušenost práce venkovského chirurga mne přivedla k tomu, že jsem dokázal odoperovat vše od hlavy až k patě.

Z čeho se nejvíce radujete?

Největší radost mám tehdy, když se setkám s pacienty, kterým jsem pomohl a kteří se ke mně třeba i po letech hlásí. V den svých letošních čtyřadevadesátin jsem např. dostal přání od člověka, kterému jsem kdysi v době jeho vojenské služby v Čáslavi zachránil život. Jednalo se tehdy o vážné střelné poranění žaludku, tenkého i tlustého střeva, jater, sleziny a ledviny. Musel jsem ho tenkrát čtyřikrát operovat a on se díky tomu vrátil do života.

Dušičkový příběh

Eduard Martin

Tehdy mi zemřel manžel a já se šla projít s vnukem na hřbitov. Říkala jsem si, že když bude se mnou on, nebudu moci na hřbitově tolik plakat, jako když jdu sama.

Dřív jsme chodívali na hřbitov o Dušičkách, rozsvěcet svíčky na neznámých hrobech, na opuštěných hrobech. Na hrobech těch, kterým nikdo nedonese svíčku. To jsme ještě po přestěhování v tom městě neměli nikoho pochovaného. Teď jsem chodila k manželovi, se kterým jsem šťastně žila padesát let. Manžel byl týden pochovaný... A vnuk šel vedle mě, občas prohodil něco veselého, aby mě pobavil, občas na chvíli ztichl, jako by se mnou nesl můj smutek. Pak zase začal poskakovat. Chápala jsem, že nemá rád smutek a že mě chce z mého smutku vyvábit.

„Zítra už bude dědeček doma?“

Užasla jsem. Vždyť on ještě vůbec neví, co je to smrt!

„Ne, zítra nebude,“ snažila jsem se to nevzlyknout.

„No, to vydržíme, přece jednou taky jel ke strejčkům a nebyl celou noc doma,“ připomnělo dítě. Mlčeli jsme a šli dál.

„A pozítří bude už doma, vid,“ řeklo dítě spokojeně.

„Ne.“

Plakala jsem ještě víc, než kdyby se mnou vnuk nešel, jenomže jaksi dovnitř...

„A popozítří?“

„Ne.“

„A popopozítří?“

Zakroutila jsem hlavou, už jsem nemohla ani promluvit.

„A popopopopopopopopozítří?“

„Nebude doma,“ zašeptala jsem.

„A kde je?“

„Vždyť víš, co říkal pan farář,“ říkala jsem a žasla, že se mi daří, aby se mi hlas nechvěl.

„Že se vrátí,“ řeklo dítě. Vyložilo si to, co říkal pan farář o vzkříšení, vyložilo si to po svém. Vesele ke mně vzhlédlo.

„No tak proč jsi tolik plakala, když brzo přijde?“

Brzo... Stiskla jsem mu ruku.

„A co tam, kde je, dělá?“ zeptal se vnuk.

„Myslí na nás.“ Dítě kývlo.

„A má nás pořád rád, vid,“

Kývla jsem a kousala se do rtů. Cítila jsem, jak mi stékají slzy, velké slzy po tvářích a nechtěla jsem si je stírat, aby si vnuk nevšiml, že babička pláče.

„Už se těším, až bude zase zpátky a budeme si zase hrát na indiány,“ řeklo dítě.

A pak jsme uviděli...

Hrobník. Vylézal z jámy před námi, náhrobní deska byla odsunutá, zřejmě připravoval další pohřeb. Vylezl z hrobu a oklepával si hlínu z rukou a z kalhot.

„No vidíš, už se někdo vrací,“ řeklo dítě.

Řeklo to radostně. A já ucítila, jak už nějak začínám zvládat pláč...

„To budou u nich doma rádi, že se vrátil, vid,“ řekl vnuk spokojeně.

„To budou,“ řekla jsem.

Nemohla jsem mu kazit radost.

„To si hned půjde hrát s nějakým chlapečkem, vid,“

„Ano.“

„To hned nějaká paní přestane plakat, vid,“

„Přestane.“

„Můžu se ho zeptat, jak se má dědeček?“

„Radši ne,“ řekla jsem.

„Pojďme domů,“ řekl vnuk, „třeba tam už na nás dědeček čeká a my tady chodíme po hloupým hřbitově.“

A tak jsme tehdy ani k hrobu nedošli.

Ale já od té doby přestala se svými nekonečnými pláči. Dítě mi pomohlo. Vždyť dědeček přijde, my přijdeme k němu při velikém vzkříšení... Vnukovi to bylo jasné, hned začal vyprávět.

„Už se těším, co budu dědečkovi vyprávět. Budu mu povídat, co Jindra udělal u rybníka.“

Neposlouchala jsem ho. Ale tiskla jsem mu pevně ruku. Ani netušil, jak mi pomohl.

Proč bych měla plakat. Proč bychom měli plakat?

Radši se zamyslím nad tím, co dědečkovi, až se s ním zase sejdu, budu povídat...

Z KNIHY ANDĚLÉ NÁS NEPOUŠTĚJÍ. 2008 - S LASKAVÝM SVOLENÍM AUTORA

Nové kolumbárium v žamberské náboženské obci

Kolumbária jsou úzce spjata s tradicí naší církve. Většina sborů je ve svých prostorách má od svého počátku. V Žamberku tomu tak ovšem nebylo.

Myšlenka vybudovat vlastní kolumbárium vznikla na základě osobního přání mé maminky a rád se s Vámi podělím o svědectví, proč tomu tak bylo.

Když jsem se stal členem, později kazatelem, a ještě později duchovním naší církve, začal se mnou do sboru pravidelně chodit i můj dědeček. Nejdříve se jen tak ze zvědavosti přišel podívat na několik bohoslužeb, protože ho zajímalo, co jeho vnuk dělá. Jelikož se mu u nás zalíbilo, stal se časem aktivním a pravidelným účastníkem všech našich akcí a často jako zručný řemeslník přiložil ruku k dílu, když bylo potřeba něco opravit, nebo vyrobit. Brzy se stal velmi oblíbeným mezi všemi členy, kteří mu začali říkat "bratr děda". A skutečně, on byl takovým univerzálním dědou a přítelem nás všech, mladších i starších. Do sboru postupně přivedl několik nových členů a všichni u nás našli svůj duchovní domov. Byl tedy doslova i misionářem.

Po čase však "bratr děda" vážně onemocněl a Pán si ho povolal k sobě na věčnost. Bylo to pro nás pro všechny bolestivé. Jeho místo ve sboru převzala moje maminka, která postupem času cítila vnitřní potřebu navázat na jeho dílo svojí přítomností. Pro dědečka se totiž stal náš sbor nedílnou součástí jeho života a ona vnitřně věděla, že by si to tak přál. Mimochodem, toto není nic nového. Slyšel jsem vyprávění mnoha členů, že po smrti jejich blízkých převzali pomyslnou štafetu víry a stali se pravidelnými účastníky života náboženské obce. Je zvláštní, že nám někdy otevře cestu k víře až smrt někoho milovaného. Ale to by bylo jiné téma...

Jednoho dne se mě maminka zeptala, proč vlastně nemáme ve sboru kolumbárium a řekla mi, že by si dědeček jistě přál, aby mohl odpočívat na místě, které měl tolik rád a kde v posledních letech svého života zažil mnoho pěkných věcí. Nedokázal jsem jí na to odpovědět, protože jsem se touto myšlenkou nikdy před tím nezabýval. Zeptal jsem se na to několika pamětníků naší obce a ti mi řekli, že myšlenka kolumbária zde byla v minulosti již několikrát, ale nikdy ji nikdo nedotáhl do konce. Oslovil jsem tedy členy rady starších a zeptal se jich na názor. Odpověď byla jednomyslná – bylo by to moc fajn... A tak se už druhý den moje maminka chopila iniciativy, pozvala truhláře a během několika týdnů bylo dílo hotovo.

Členové našeho sboru měli radost, že mohou jejich blízcí odpočívat v naší blízkosti a že se při bohoslužbách může duchovně spojit "církve pozemská" s "církví nebeskou" a že můžeme být zvláštním způsobem propojeni s našimi milovanými, kteří jsou již u Pána Boha. A "bratr děda"? Věřím, že se na nás během bohoslužeb usmívá a že je v duchu rád s námi.

ALEŠ TOMAN

MODLITBA LAIKŮ Daniel Kejklíř

Jeho Výsosti Hospodine zástupů
Stvořiteli nebe i země
prosím požehnej nám

Daruj nám svoji milost
Daruj nám svoji moudrost
Daruj nám svoji rozumnost
Daruj nám svoji pozornost
Daruj nám svoji odvahu
Daruj nám svoji lásku

Prosím
naplň naše srdce
klidem a mírem.

Prosím posiluj naši víru v Tebe,
ať Tvoje sláva zrcadlí se v našich srdcích. Amen

Dobývání vesmíru

Každým rokem v naší diecézi duchovní spolu s laiky připraví několik letních pobytů pro děti i dospělé. Pardubický vikariát letos připravil tábor ve Vranicích na téma Harry Potter, pobytu se zúčastnilo 52 táborníků, z toho 40 dětí a 12 dospělých. Na táboře v Dolním Meziohří bylo 25 dětí a vystřídalo se tu 15 dospělých coby vedoucí. Na putávku na trase Roudnice – Litoměřice – Ústí nad Labem bylo 9 putujících. Posledním táborem byl pobyt dětí z Červeného Kostelce a Trutnova v Pohodlí ve Světlé u Hoříček, kde se děti ocitly na jiné planetě...

Modrá planeta je přelidněná. Týmy elitních vědců pracují na řešení tohoto problému a zdá se, že jsou na dobré stopě – v galaxii vzdálené tisíce světelných let objevili planetu, která se svými přírodními podmínkami Zemi podobá...

Za účelem detailního průzkumu této planety byla tedy vyvinuta raketa se speciálním hyperpohonem, která vesmírnou vzdálenost překoná jen za několik desítek dní. Vycvičená posádka všestranných vesmírných průzkumníků je připravena nejen na vědeckou práci, ale i na hrozící střet s mimozemskou civilizací. V čele s generálem Mojžíšem a plukovníky Baziliškem a Žabopolkem se tedy výprava vydala na cestu. Nikdo neměl ani tušení, jaké dobrodružství všechny čeká...

Po přeletu na planetu podobnou Zemi se vše zdálo zalité sluncem – zjištění průzkumníků potvrdila domněnky vědců – dýchatelný vzduch, pitná voda, pevná země. Dobyvatelé zajistili mnoho druhů fauny a flory k exportu na Zemi a zmapovali široké okolí místa přistání. Když se přiblížil okamžik, kdy se výprava měla navrátit na svou rodnou planetu, vyvstal nečekaný problém. Zmizela klíčová součástka hyperpohonu, bez něhož nelze vzdálenost k Zemi překonat. Součástku evidentně někdo odmontoval, což znamená jediné – mezi členy posádky se úspěšně infiltroval sabotér...

Velení výpravy kontaktovalo Zemi a dostalo pokyn, aby výprava za pomoci modulu prozkoumala nejbližší okolní planety a pokusila se ztracenou součástku nahradit. Jako první trosečníci navštívili planetu, jejíž atmosféra nebyla dostatečně hustá. Museli tedy šetřit vzduchem, a to nejlépe tím, že nebudou mluvit. Zkoušeli pantomimu, zhotovili si signalizační praporky, aby mluvenou komunikaci nahradili...

Následovala planeta Ěmez, která průzkumníkům dost zamotala hlavu – vše na ní totiž probíhá „pozpátku“. Jaké překvapení pocítili členové výpravy, když se probouzeli za zvuku večerky a po pokynu, že se mají odebrat do svých kajut, následoval táborák. Po něm večeře a večerní nástup se sundáním vlajky. Jak se blížilo poledne, nastal polední klid a

po něm oběd. Poté dopolední program, ranní bohoslužba, nástup, kde byla vztyčena vlajka a po rozsvícení šli trosečníci za zvuku budíčku spát...

Na této planetě výprava našťestí našla průvodce, kterými jí byla zdejší královna, jejíž řeč byla nesrozumitelná – mluvila pozpátku, a její tlumočnice, ta ovládala řeč v obou směrech. Během dne se návštěvníci učili zdejší řeči, museli projít překážkovou dráhou, která se probíhala (jak jinak) pozpátku... Posádka také pomohla nalézt povstalcí unesenou královnu, i když před tím musela luštit zašifrované zprávy, které únosci pro sebe zanechali.

Naši trosečníci tedy po boji přistáli na jiné planetě, která překypovala množstvím vody. Tam členové výpravy zažili mnoho vodních radovánek – svázali si vory, převáželi důležitý náklad, koupali se, transportovali vodu... Ani na této krásné planetě se jim však nepodařilo postrádanou součástku nahradit.

Na další planetě Telep výprava zažila krutý boj v podhradí. Boj byl tvrdý a oblétatelům se dlouho nedařilo porazit “temnou sílu” – shodit ešus pověšený uprostřed hradu plného obránců. Šťastnou ranou se to nakonec podařilo a vítěz Sušenka byl po zásluze povýšen do kapitánské hodnosti. Po oblíbené ešusovce se výprava i s plukovníkem Žabopolkem pokusila zapojit součástku a odletět na Zemi. Motory ale naskočily teprve poté, co se členové posádky pomodlili. Pak se celá posádka mohla vrátit šťastně na Zemi. Děti prožily velký příběh a naučily se mnoho tábornických dovedností. Hlavně ale navázaly nová přátelství a zjistily, že naši krásnou planetu stojí za to chránit, abychom se nemuseli stěhovat pryč. Že naše planeta Země je ze všech ta nejkrásnější!

Na další planetě Telep výprava zažila krutý boj v podhradí. Boj byl tvrdý a oblétatelům se dlouho nedařilo porazit “temnou sílu” – shodit ešus pověšený uprostřed hradu plného obránců. Šťastnou ranou se to nakonec podařilo a vítěz Sušenka byl po zásluze povýšen do kapitánské hodnosti. Po oblíbené ešusovce se výprava i s plukovníkem Žabopolkem pokusila zapojit součástku a odletět na Zemi. Motory ale naskočily teprve poté, co se členové posádky pomodlili. Pak se celá posádka mohla vrátit šťastně na Zemi. Děti prožily velký příběh a naučily se mnoho tábornických dovedností. Hlavně ale navázaly nová přátelství a zjistily, že naši krásnou planetu stojí za to chránit, abychom se nemuseli stěhovat pryč. Že naše planeta Země je ze všech ta nejkrásnější!

MATĚJ BŘEŇ

Co vlastně chci?

Knihy australské autorky Bronnie Ware nazvaná „Čeho před smrtí nejvíce litujeme“ (Portál 2012) přináší informaci o několikaleté zkušenosti spisovatelky v domácí paliativní péči. Autorka tak získala mnoho zajímavých zkušeností a poznatků od lidí, které doprovázela v jejich nemoci a umírání. Slyšela mnohá vyprávění těch lidí, kteří bilancovali svůj dosavadní život na sklonku života. Jejich nejčastější „lítosti“ shrnula do pěti oblastí:

Kéž bych měl/a odvahu žít opravdu podle sebe, a ne podle očekávání druhých...

Kéž bych tolik nepracoval/a a věnoval/a se víc dětem a rodině...

Kéž bych měl/a dost odvahy vyjádřit své city k těm nejbližším...

Kéž bych si uměl/a udržet vztahy se svými přáteli...

Kéž bych si dovolil/a být šťastnější...

Příběhy lidí loučících se s jejich životem mohou být pro nás, kteří ještě žijeme na této zemi, dobrým vzkazem a poselstvím. Mohou nás inspirovat k zamýšlení, zastavení se a položení otázek k sobě samému:

Za čím se ženu?

O co usiluji?

Co je podstatné a co je třeba opustit?

Co je pro mne důležité?

Co vlastně chci?

Jaký smysl má pro mne rodina, přátelství a život sám?

A jeden citát z knihy na závěr:

**„NEPRACUJTE PŘESPŘÍLIŠ.
SNAŽTE SE O VYVÁŽENOST.
NEDOPUSŤTE, ABY PRÁCE BYLA
CELÝ VÁŠ ŽIVOT.“**

Zpracovala Miroslava Mlýnková

TĚŠÍME SE NA...

12. září **KATTA Vox Organi, varhanní koncert pro ZVONOHRU**, Sbor kněze Ambrože od 19 h.

13. září **SYNODA duchovních a kazatelů**, Sbor kněze Ambrože

22.–24. září **Celocírkevní setkání mládeže**, Olomouc

6.–8. října **Setkání rodin**, Betlém – Janské Lázně

23.–26. října **Duchovní obnova**, klášter Broumov

28. září **Setkání a slavnostní koncert “Modlitba za domov” Kontrabasového kvarteta**

BUMBLEBASS, od 15 hodin

16. listopadu **Setkání nad hledáním PRAVDY, SVOBODY a LÁSKY**, rozsvěcení srdce pro Václava na věži Sboru kněze Ambrože s René Levínským, od 17 hodin

29. listopadu **ČERVENÁ STŘEDA** – mezinárodní připomínka lidí pronásledovaných pro víru

CCSHHK.CZ

BOE
mosty

Královéhradecké diecéze
CÍRKVE ČESKOSLOVENSKÉ HUSITSKÉ

čtvrtletník

3/ 2023

VII. ročník

Registrace:

MK ČR E 22824

ISSN 2570-5431

Vydává:

Královéhradecká diecéze
Církev československé husitské,
Hradec Králové

Číslo a den vydání:

3/13. 9. 2023

Kontaktní adresa:

Královéhradecká diecéze CČSH

Ambrožova 728/3

Hradec Králové 500 02

IČ: 62695720

dieceze.hradec@ccsh.cz

tel.: 608 404 746

<http://www.ccshhk.cz/>

 Královéhradecká diecéze CČSH

Redakční rada:

Kateřina Havelková

Martin Chadima

Štěpán Klásek

Miroslava Mlýnková

Erika Oubrechtová

Pavel Pechanec

Jana Pechancová

Vladislav Pek

David Smetana

Odpovědná redaktorka:

Jana Pechancová

Sazba:

Jana Pechancová

Tisk:

Tiskárna Grafital Česká Skalice

Podpořeno z Fondu rozvoje
Královéhradecké diecéze CČSH.

V den připomínky vzniku první
Československé republiky 28. října
Církev československá husitská
v Hradci Králové zve na

SETKÁNÍ A SLAVNOSTNÍ KONCERT MODLITBA ZA DOMOV

sobota

28. října 2023 od 15 hodin
ve Sboru kněze Ambrože

Kontrabasové kvarteto BUMBLEBASS

zahraje skladby Marca-Antoina Charpentiera,
Wolfganga A. Mozarta, Bedřicha Smetany,
Johannese Brahmse, Miloslava Gajdoše,
Jaroslava Ježka, Ennia Morriconeho aj.

Slovo k výročí a modlitba biskup Pavel Pechanec.

Po koncertě přátelské posezení s občerstvením. Dobrovolný
příspěvek bude věnován na dokončení koncertní ZVONOHRY.

Akce se uskutečňuje v rámci projektu

Koncerty pro zvonohru s finanční podporou

Města Hradec Králové, děkujeme.

www.zvonohrahradeckralove.cz; www.cshhk.cz

